

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Менеджмент організацій»
Факультет	Економічний
Кафедра	Психології
Семестр	I
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.психол.н., доц. Михальчук Юлія Олександрівна
Контактна інформація	yulimik@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна «Психологія лідерства» буде корисна майбутнім менеджерам, які прагнуть оволодіти техніками успішного керівника, лідера. Основними перевагами дисципліни є практична спрямованість та формування вмінь ефективного управління, формування особистих лідерських якостей. При викладанні дисципліни активно застосовуються ситуаційні завдання, кейси, тренінгові вправи, ділові ігри, презентації, методики психодіагностики тощо.
Мета та цілі	Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту оволодіти головними теоретичними положеннями і проблемами психології лідерства та керівництва, допомога студентам сформувати навички практичного використання набутих знань у формуванні власної лідерської позиції.
Результати навчання	Озброєння студентів знаннями з ролі людського і психологічних чинників в управлінні, оптимального розподілу професійних та соціальних ролей у колективі, процесів інтеграції та згуртованості колективу, неформальних стосунків між його членами, психологічних механізмів прийняття управлінських рішень, соціально-психологічних якостей керівника, бізнес комунікацій, способами впливу людей під час спілкування, основними закономірностями ефективного бізнес спілкування; розвиток умінь та навичок ефективного спілкування, активного слухання, підвищення рівня емпатії, конструктивного вираження своїх думок і почуттів, попередження та вирішення конфліктів, формування потреби в самовдосконаленні, адекватне оцінювання себе.
Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності,	Розвиток професійного мислення майбутнього менеджера; використання отриманих знань для подальшого саморозвитку. Розвиток «гнучких навичок» - soft skills: навичок комунікації, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння злагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості зворотного зв'язку / допомоги від колег, здатність

що відповідають заявленим цілям програми	логічно і системно мислити, креативність та інше)
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Психологія»

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Тема 1. Загальні засади психології лідерства	Загальні засади психології лідерства. Феномен лідерства. Функціональні компетенції лідера. Соціально-психологічні компетенції лідера. Імідж лідера	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, презентація «Імідж керівника», опрацювання психодіагностичних методик
Тема 2. Психологічні особливості лідерства	Психологічні особливості лідерства. Теорія рис лідерства. Теорія лідерської поведінки. Теорія випадкового (ситуативного) лідерства	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання психодіагностичних методик, психологічна гра «Влаштування на роботу», презентація «Жінка-лідер: психологічна характеристика»
Тема 3. Лідер як служитель: доступність, спілкування, підтримка	Лідер як служитель: доступність, спілкування, підтримка. Комунікативний потенціал лідерів. Стили спілкування. Філософія партисипативного управління. Лідерство як засіб вдосконалення процесу управління	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання психодіагностичних методик, психологічне есе «Портрет ідеального керівника – лідера», аналіз цитат управлінської тематики
Тема 4. Особистість лідера	Особистість лідера. Структура особистості лідера. Психологічні особливості менеджерів з різним типом темпераменту. Психологічний аналіз індивідуальних особливостей психічних процесів менеджерів: відчуття, сприймання, пам'яті, мислення, уяви. Професійний досвід менеджера, знання, вміння, навички	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, розробка власної візитки, управлінські ігри на командну взаємодію
Тема 5. Особливості проведення наради, зборів, дискусії	Особливості проведення наради, зборів, дискусії. Нарада. Збори. Ділова дискусія. Публічні виступи	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, кейс «Відрядження», психологічне есе «Неуспішний лідер – який він?»
Тема 6. Техніка ведення ділових переговорів	Техніка ведення ділових переговорів. Сутність та функції ділових переговорів. Стадії переговорів. Прийоми переговорів. Ведення переговорів. Стили переговорів. Підходи в переговорах. Особисті якості переговорника	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, презентація «харизматичний лідер – який він?», ділова гра «Переговори».

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Ботавина Р. Н. Этика деловых отношений : учебн. пособие / Р. Н. Ботавина. – М. : «Финансы и статистика», 2004. – 208 с.
2. Браим И. Н. Этика делового общения [Текст] : учеб. пособие для студ. экон. спец. вузов / И. Н. Браим. – Минск : НКФ «Экоперспектива», 1996. – 208 с.

3. Браун Л. Имидж – путь к успеху. / Лилян Браун. С.-Пб. : «Издательский дом «Питер». 2001. – 95 с.
4. Гах Й. М. Етика ділового спілкування : навч. посібник /Й. М Гах. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 160 с.
5. Гоулман Д. Эмоциональное лидерство: Искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 75 с.
6. Гриценко С. П. Етика ділового спілкування / С. П. Гриценко. – К. : Вища освіта, 2005. – 196 с.
7. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування: навч. посібник. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. Я. Зусін. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 224 с.
8. Мартиненко М. М. Основи менеджменту: підручник / М. М. Мартиненко – К. : Каравела, 2005. – 496 с.
9. Осовська Г. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник/ Осовська Г. В. – К. : Кондор, 2003. – 370 с.
10. Прохоренко Т. Г. Лідерство як форма самоствердження особистості в малій групі. / Прохоренко Т. Г., Зборовська О. П., Носирева Г. А. – Вісник Міжнародного Слов'янського університету: український науково-теоретичний журнал. Ювілейний випуск. – Харків, 2008. – С. 12–18.
11. Психологічний клімат колективу / Упоряд.: О.Марінушкіна, за заг. ред. С. Максименко, О. Главник – К.: Главник, 2004. – 96 с.
12. Романовський О. Г. Ділова етика: навч. посібник / Романовський О. Г. , Пономарьов О. С., Лапузіна О. М. – Харків : НТУ «ХПІ», 2006.
13. Сергеева Л.М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої.– Івано-Франківськ . «Лілея-НВ». 2015. – 296 с.
14. Сердюк О. Д. Теорія та практика менеджменту: навч. посібник / О. Д. Сердюк – К. : Професіонал, 2004. – 432 с.
15. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера.: Навчальний посібник / Л. І. Скібіцька. – К.: Центр учбової літератури, 2009. —181с.
16. Скібіцька Л. І. Менеджмент. Навчальний посібник. / Л. І. Скібіцька, О. М. Скібіцький. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 416 с.
17. Соснин В. А. Социально-психологический подход к исследованию конфликтов // Социальная психология: Учеб. пособие / Отв. ред. А. Л. Жу- равлев. – М. : ПЕРСЭ, 2002. – С. 219 –230.
18. Стоян Т. А. Діловий етикет: моральні цінності і культура поведінки бізнесмена: навч. посібник / Т. А Стоян. – К. : Центр навч. літератури, 2004. – 232 с.
19. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность. – Петербург : Питер, Сенс, 2003. – 436 с.
20. Хочеш стати лідером – обганяй або йди своїм шляхом / ІКЖЦ. – К. : ФОП Москаленко О. М. – 2013. – 36 с.
21. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера: навч. посібник / Г. Л. Чайка. – К. : Знання, 2005. – 442 с.
22. Шалагинова Я. В. Психология лидерства / Я. В. Шалагинова. – С-Пб. : Речь, 2007. – 494 с.

Додаткова

1. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навчальний посібник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 240 с.
2. Сосланд А. И. Харизматическая личность в психотерапии // Московский психотерапевтический журнал. 1997, – № 3. – С. 152–191.
3. Татенко В. О. Лідер XXI / В. О. Татенко // Leader XXI: Соц.- психолог. Студії. – К. : Корпорація, 2004. – 198 с.
4. Тимошенко Н. Л. Корпоративна культура: діловий етикет. Навч. посіб. – К. : Знання, 2006. – 79 с.
5. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посібник / Григора В. В., Касянова О. М., Мармаза О. І., Посохова І. С., Черновол- Ткаченко Р. І. – Харьков : «Веста», 2003. – 152 с.
6. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: Підручник / Ф. І. Хміль. – К. : Академвидав, 2003. – 608 с.

Інформаційні ресурси

1. Бойетт Дж. Г. Можно ли научиться лидерству? / Дж. Г. Бойетт, Дж. Т. Бойетт // <http://www.management.com.ua/ld/ld013.html>
2. Герчанівська П. Е. Культура управління: навч. посібник / П. Е. Герчанівська. – К. : ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2005. – 152 с.
3. Глобальний договір ООН [Електронний ресурс] – Режим доступу.: <http://www.globalcompact.org.ua/ua/about/what>
4. Гришина Н. В. Психология конфликта. – СПб.: Питер, 2000. – 464 с.
5. Гендер і Ми //Тематичний сайт Школи Рівних Можливостей: www.develop.gender-ua/org/.
6. Дафт Р. Менеджмент / Р. Дафт. – СПб.: Питер, 2001. – 832 с.
7. Джозеф С. Най [Joseph S. Nye] E L'ARTE DI COMUNICARE CHE FA IL LEADER [Електронний ресурс] / La Stampa, 05.09.2009 /Зрефер. О. Д.
8. Режим доступу.: <http://zgroup.com.ua/print.php?articleid=3086>
9. Малюська В. А. Лідерські якості керівника – умова ефективного функціонування трудового колективу /В. А. Малюська // http://www.rusnauka.com/4_SVMN_2007/Economics/19960.doc.htm

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-6)	20
Самостійна робота над курсом	20
Індивідуальна науково-дослідна робота	20
Підсумковий контроль (теми 1-6)– залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни